

ODLUKA O VELIKIM IZLOŽENOSTIMA

(Neslužbeno prečišćeni tekst)

(„Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 35/25)

Član 1.

Predmet

- (1) Odlukom o velikim izloženostima propisuju se minimalni zahtjevi u upravljanju velikim izloženostima kojima je banka izložena u svom poslovanju, a koji uključuju definiranje izloženosti, izračun vrijednosti izloženosti, definiranje velike izloženosti, ograničenje velikih izloženosti, usklađivanje sa zahtjevima za velike izloženosti, izračunavanje dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja, postupke kojima se sprečava banka da izbjegava dodatne kapitalne zahtjeve, priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika, izuzeća i izračun efekata primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika, metode zamjene, utvrđivanje ukupne izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica u vezi sa transakcijama sa odnosnom imovinom, utvrđivanje i upravljanje velikim izloženostima i izvještajne zahtjeve.
- (2) Ova odluka primjenjuje se na sve banke sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: FBiH), kojima je Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu: Agencija) izdala bankarsku dozvolu.
- (3) Na pitanja vezana za upravljanje velikim izloženostima u bankama koja nisu definirana ovom odlukom, a definirana su zakonom ili drugim podzakonskim aktima, primjenjivat će se odredbe toga zakona ili drugog podzakonskog akta.
- (4) Banka je dužna nadzirati i kontrolisati svoje velike izloženosti u skladu sa ovom odlukom.

Član 2.

Definicije

Pojmovi koji se koriste u ovoj Odluci imaju sljedeća značenja:

a) **Kontrolno učešće** - definirano članom 2. tačkom k) Zakona o bankama;

b) **Povezana lica** - definirano članom 2. tačkom u) Zakona o bankama;

Neovisno o alinejama a) i b) definicije grupe povezanih lica iz člana 2. tačke u) Zakona o bankama, kada centralna vlada definirana članom 2. tačkom w) Odluke o izračunavanju kapitala banke ima direktnu kontrolu, odnosno kontrolno učešće nad ili je direktno međusobno povezana sa jednim ili više fizičkih ili pravnih lica, grupa koju čine centralna vlada i sva fizička ili pravna lica nad kojima ona u skladu sa podtačkom 1) ima direktnu ili indirektnu kontrolu, odnosno kontrolno učešće ili je u skladu sa podtačkom 2) međusobno povezana sa njima ne mora se smatrati grupom povezanih lica. Umjesto toga, postojanje grupe povezanih lica koju čine centralna vlada i druga fizička ili pravna lica može se procjenjivati posebno za svako lice nad kojim ona u skladu sa podtačkom 1) ima direktnu kontrolu, odnosno kontrolno učešće ili sa kojim je u skladu sa podtačkom 2) direktno međusobno povezana i sva fizička i pravna lica nad kojima to lice u skladu sa alinejom 1) ima kontrolu, odnosno kontrolno učešće ili koja su u skladu sa alinejom 2) međusobno povezana sa tim licem, uključujući centralnu vladu. Isto se odnosi na Vladu Federacije BiH, Vladu Republike Srpske i Vladu Brčko distrikta.

Za potrebe određivanja grupe povezanih lica na osnovu ekonomske ili finansijske povezanosti, banka je dužna uzeti u obzir minimalno sljedeće kvalitativne kriterije:

- 1) Kada je 50% ili više bruto primanja ili bruto troškova jedne druge ugovorne strane (na godišnjem nivou) izvedeno iz transakcija sa nekom drugom ugovornom stranom (npr. vlasnik stambenog/poslovnog objekta i zakupac koji plaća značajan dio kirije);
- 2) Kada je jedna druga ugovorna strana u potpunosti ili djelimično garantovala za izloženost neke druge ugovorne strane ili je na drugi način odgovorna, a izloženost je toliko značajna da će vjerovatno nastupiti status neizmirenja obaveza davaoca garancije;
- 3) Kada je poslovanje osobe (npr. proizvođača) ovisno o jednom ili više dobavljača, odnosno trgovaca i potrebno je duže vrijeme da se za njih nađe zamjena, odnosno kada je znatan dio proizvodnje određenog proizvođača namijenjen jednom kupcu;
- 4) Kada je očekivani izvor sredstava za otplatu kredita koji banka daje nekoj drugoj ugovornoj strani i ta druga ugovorna strana (primalac kredita) nema drugog izvora prihoda iz kojih kredit može u potpunosti biti otplaćen;
- 5) Kada je vjerovatno da će finansijski problemi jedne druge ugovorne strane izazvati poteškoće za ostale druge ugovorne strane u smislu potpune i pravovremene otplate obaveza;
- 6) Kada je vjerovatno da će se nesolventnost ili status neizmirenja obaveza jedne druge ugovorne strane povezivati sa nesolventnošću ili statusom neizmirenja obaveza drugih ugovornih strana;
- 7) Kada se dvije ili više drugih ugovornih strana oslanja na isti izvor za većinu svog finansiranja i u slučaju statusa neizmirenja obaveza zajedničkog izvora finansiranja, te se ne može naći alternativni izvor finansiranja – u ovom slučaju, problemi finansiranja jedne druge ugovorne strane će se vjerovatno proširiti na neku drugu ugovornu stranu zbog jednosmjerne ili dvosmjerne ovisnosti o istom glavnom izvoru finansiranja.

Mogu postojati okolnosti u kojima neki od prethodno navedenih kriterija ne bi automatski značili ekonomsku ili finansijsku međupovezanost koja rezultira povezanošću dvije ili više drugih ugovornih strana. Pod uslovom da banka može dokazati da jedna ugovorna strana koja je ekonomski usko povezana sa nekom drugom ugovornom stranom može prevladati finansijske teškoće ili čak status neizmirenja obaveza te druge ugovorne strane, pronalaženjem alternativnih poslovnih partnera ili izvora finansiranja u odgovarajućem roku, ne znači da automatski postoji zavisnost među licima, nego je potrebno da banka utvrdi da li se finansijske poteškoće mogu prenositi među licima.

- c) **Matično društvo pravnog lica** - definirano članom 2. tačkom l) Zakona o bankama;
- d) **Zavisno društvo pravnog lica** - definirano članom 2. tačkom m) Zakona o bankama;
- e) **Regulatorni kapital (Priznati kapital)** - definirano članom 2. tačka kk) Zakona o bankama;
- f) **Transakcija** - izloženost raspoređena u klasu izloženosti iz tačke n) člana 52. Odluke o izračunavanju kapitala banke i druge transakcije pri kojima postoji izloženost prema odnosnoj imovini;
- g) **Nepoznato lice** - jedno hipotetsko lice kojem banka dodjeljuje sve izloženosti za koje nije utvrdila dužnika, pod uslovom da član 18. stav (2) tačke a) i b) i član 18. stav (3) tačka a) ove odluke nisu primjenjivi.

POGLAVLJE I IZRAČUNAVANJE VELIKIH IZLOŽENOSTI

Član 3.

Definicija izloženosti

Za potrebe ove odluke „izloženost“ je bilo koja imovina i vanbilansna stavka koja se odnosi na kapitalne zahtjeve za kreditni rizik po standardizovanom pristupu bez primjene pondera rizika određenog stepenom kreditnog kvaliteta i faktora konverzije za vanbilansne stavke.

Član 4.

Izračun vrijednosti izloženosti

- (1) Vrijednost izloženosti stavki imovine čini njena knjigovodstvena vrijednost preostala nakon umanjena za rezerve za kreditne gubitke ili ispravke vrijednosti za kreditni rizik u zavisnosti što je veće po pojedinačnoj partiji, dodatnih vrijednosnih usklađenja u skladu sa članom 5. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke i smanjenja regulatornog kapitala povezanih sa stavkom imovine. Vrijednost izloženosti vanbilansnih stavki čini njena knjigovodstvena vrijednost nakon umanjena za rezerve za kreditne gubitke ili rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke, u zavisnosti šta je veće po pojedinačnoj partiji.
- (2) Vrijednost izloženosti za ugovore iz Priloga II Odluke o izračunavanju kapitala banke izračunavaju se u skladu sa jednom od *metoda iz čl. 50. i 51.* Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- (3) Banka koja izračunava kapitalne zahtjeve za svoje transakcije u knjizi trgovanja u skladu sa kapitalnim zahtjevima za pozicijski rizik, *odnosno čl. od 120. do 140.* Odluke o izračunavanju kapitala banke i dijelom VI Odluke o izračunavanju kapitala banke vezano za kapitalni zahtjev za rizik namirenja/ispоруke izračunavaju izloženosti prema pojedinačnim licima koje proizlaze iz knjige trgovanja sabiranjem sljedećih stavki:
  - a) Viška dugih pozicija banke nad njenim kratkim pozicijama u svim finansijskim instrumentima koje je izdalo određeno lice, pri čemu se neto pozicija u svakom pojedinom instrumentu izračunava u skladu sa metodama iz dijela Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnose na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijski rizik;
  - b) neto izloženost za poslove pružanja usluge pokroviteljstva emisije dužničkih ili vlasničkih instrumenata. Neto izloženost se izračunava na način da se od iznosa vrijednosnih papira za koje je banka preuzela obavezu otkupa oduzme iznos vrijednosnih papira za koje je banka zaključila ugovor sa trećom stranom o otkupu, te umanjati za faktore *iz člana 137.* Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Banka je dužna uspostaviti sisteme praćenja i kontrole svojih izloženosti proisteklih iz poslova pružanja usluge pokroviteljstva emisije između vremena nastanka obaveze i sljedećeg radnog dana u vezi sa prirodom rizika koji proizlazi iz poslovanja na relevantnim tržištima;
  - c) izloženosti koje proizlaze iz transakcija sa tim licem koje se odnose na rizik namirenja/ispоруke pri čemu se vrijednost izloženosti izračunava u skladu sa dijelom VI Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- (4) Ukupne izloženosti prema pojedinačnim licima ili grupama povezanih lica izračunavaju se sabiranjem izloženosti u knjizi trgovanja i bankarskoj knjizi.
- (5) Izloženosti prema grupama povezanih lica izračunavaju se sabiranjem izloženosti prema pojedinačnim licima iz grupe.
- (6) Izloženosti ne uključuju sljedeće:
  - a) u slučaju transakcija kupoprodaje valute, izloženosti nastale u redovnom roku namirenja ne dužem od dva radna dana nakon datuma izvršenog plaćanja;
  - b) u slučaju transakcija kupovine ili prodaje vrijednosnih papira, izloženosti nastale u redovnom roku namirenja, ne dužem od pet radnih dana nakon datuma izvršenog plaćanja ili isporuke vrijednosnih papira, zavisno od toga šta nastupi ranije;

- c) u slučaju pružanja usluga prijenosa novčanih sredstava, uključujući usluge pružanja platnog prometa, poravnanja i namirenja u svim valutama i korespondentnog bankarstva ili usluga poravnanja, namirenja i usluga skrbništva (engl. custody) finansijskih instrumenata, odgođene prilive sredstava, te druge izloženosti koje proizlaze iz poslovanja clijenata, a koje ne traju duže od sljedećeg radnog dana;
  - d) u slučaju pružanja usluga prijenosa novčanih sredstava uključujući pružanje usluge platnog prometa, poravnanja i namirenja u svim valutama i usluga korespondentnog bankarstva, unutar dnevne izloženosti prema bankama koje pružaju navedene usluge;
  - e) izloženosti koje predstavljaju odbitnu stavku od regulatornog kapitala u skladu sa čl. 9., 19. i 25. Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- (7) Kako bi se utvrdila ukupna izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica prema kojima banka ima izloženosti na osnovu transakcija u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima ili na osnovu drugih transakcija po kojima postoji izloženost prema odnosnoj imovini, banka procjenjuje svoje odnosne izloženosti zavisno od strukture transakcije i rizika odnosne izloženosti transakcije, a radi utvrđivanja predstavlja li ona dodatnu izloženost.

Član 5.

Definicija velike izloženosti

Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica smatra se velikom izloženosti ako je njena vrijednost jednaka ili prelazi 10% njenog *osnovnog* kapitala.

Član 6.

Ograničenje velikih izloženosti

- (1) Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika u skladu sa čl. od 10. do 13. ove odluke ne smije prelaziti 25% njenog *osnovnog kapitala*.
- (2) U skladu sa članom 7. ove odluke, banka je dužna u svakom trenutku poštovati relevantno ograničenje iz stava (1) ovog člana.
- (3) Ograničenja iz stava (1) ovog člana mogu se prekoračiti samo u izuzetnim slučajevima za izloženosti u knjizi trgovanja banke, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
  - a) prekoračenje u odnosu na ograničenje iz stava (1) ovog člana proizlazi u potpunosti iz knjige trgovanja;
  - b) banka je dužna ispuniti dodatni kapitalni zahtjev u vezi sa prekoračenjem ograničenja iz stava (1) ovog člana koji se izračunava u skladu sa čl. 8. i 9. ove odluke;
  - c) ako je od prekoračenja prošlo 10 ili manje dana, izloženost u knjizi trgovanja prema tom licu ili toj grupi povezanih lica ne smije prelaziti 500% *osnovnog kapitala* banke;
  - d) sva prekoračenja koja traju duže od 10 dana zajedno ne prelaze 600% *osnovnog kapitala* banke.
- (4) Zbir izloženosti prema Vladi BiH, Vladi FBiH, Vladi RS-a i Vladi Brčko Distrikta ne smije prelaziti 300% *osnovnog kapitala* banke.
- (5) U svakom od slučajeva prekoračenja ograničenja, banka bez odgađanja obavještava Agenciju o iznosu prekoračenja i nazivu lica na koje se prekoračenje odnosi, te kada je to primjenjivo, o nazivu grupe povezanih lica na koje se prekoračenje odnosi.
- (6) Za potrebe velikih izloženosti garancije izdate od strane matičnog društva banke ili bilo kojeg povezanog lica matičnog društva banke ne priznaje se kao nematerijalna kreditna zaštita.

Član 7.

Usklađivanje sa zahtjevima za velike izloženosti

Ako u izuzetnom slučaju izloženosti prelaze ograničenje iz člana 6. ove odluke, banka je dužna o vrijednosti izloženosti bez odgađanja obavijestiti Agenciju, koja može, ako to okolnosti opravdavaju, dopustiti banci određeni period za usklađivanje sa tim ograničenjima.

Član 8.

Izračunavanje dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja

- (1) Prekoračenje iz člana 6. stav 3. tačke b) ove odluke izračunava se izborom onih stavki ukupne izloženosti u knjizi trgovanja prema određenom licu ili grupi povezanih lica koja nose najveći zahtjev za specifični rizik iz dijela VIII Kapitalni zahtjevi za tržišni rizik, koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike (čl. od 120. - 140. Odluke o izračunavanju kapitala banaka) i dijela VI kapitalnog zahtjeva za rizik namirenja/ isporuke Odluke o izračunavanju kapitala banaka čiji je zbir jednak prekoračenju iz člana 6. stav (3) tačke a) ove odluke.
- (2) Ako prekoračenje nije trajalo duže od 10 dana, dodatni kapitalni zahtjev iznosi 200% iznosa zahtjeva iz stava 1. za navedene stavke.
- (3) U periodu od 10 dana od nastanka prekoračenja, stavke koje čine prekoračenje, odabrane u skladu sa stavom (1) ovog člana, raspoređuju se u odgovarajuće redove u koloni 1. iz Tabele 1., prema rastućem redosljedu kapitalnih zahtjeva za specifični rizik iz dijela VIII Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike i dijela VI Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za rizik namirenja/ isporuke. Dodatni kapitalni zahtjev jednak je zbiru kapitalnih zahtjeva za specifični rizik iz dijela VIII Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za pozicijski rizik i dijela VI predmetne Odluke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za rizik namirenja/ isporuke za te stavke pomnožene sa odgovarajućim faktorom iz kolone 2. Tabele 1.

Tabela 1.

Kolona 1.: Prekoračenje ograničenja (na temelju postotka osnovnog kapitala)	Kolona 2.: Faktori
Do 40%	200%
Od 40% do 60%	300%
Od 60% do 80%	400%
Od 80% do 100%	500%
Od 100% do 250%	600%
Više od 250%	900%

Član 9.

Postupci kojima se sprečava banka da izbjegava dodatne kapitalne zahtjeve

- (1) Banka ne smije izbjegavati dodatne kapitalne zahtjeve iz člana 8. ove odluke kojima podliježe u vezi sa izloženostima koje prelaze ograničenje iz člana 6. stava (1) ove odluke kada navedene izloženosti traju duže od 10 dana, tako da privremeno prenesu navedene izloženosti drugom

društvu, bilo da je ono u istoj grupi ili ne, niti poduzimanjem fiktivnih transakcija za zatvaranje izloženosti tokom spomenutog desetodnevnog perioda te kreiranjem novih izloženosti.

- (2) Banka je dužna imati sisteme koji osiguravaju da Agencija bude bez odgađanja obaviještena o svakom prijenosu iz stava (1) ovog člana.

Član 10.

Priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika

- (1) Ako je prema čl. 11., 12. i 13. ove odluke, dopušteno priznavanje materijalne ili nematerijalne kreditne zaštite, ona mora ispunjavati zahtjeve za priznavanje i ostale zahtjeve iz dijela V Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnose na tehnike smanjenja kreditnog rizika.
- (2) Banka je dužna analizirati, u mjeri u kojoj je to moguće, svoje izloženosti prema izdavaocima kolaterala, pružaocima nematerijalne kreditne zaštite i odnosnoj imovini u skladu sa članom 4. stavom (7) ove odluke radi utvrđivanja mogućih koncentracija, te prema potrebi poduzimati mjere i obavještavati Agenciju o istom.

Član 11.

Izuzeca

Izloženosti koje su izuzete od primjene člana 6. stava (1) ove odluke su:

- a) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od centralnih vlada, centralnih banaka i Vlade BiH kojima se *u skladu sa članom 54. Odluke* o izračunavanju kapitala banke, dodjeljuje ponder rizika 0%;
- b) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od Vlade Federacije BiH, Vlade Republike Srpske, Vlade Distrikta Brčko kojima se *u skladu sa članom 55. Odluke* o izračunavanju kapitala banke, dodjeljuje ponder rizika 0%;
- c) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od međunarodnih organizacija ili multilateralnih razvojnih banaka kojima bi se *u skladu sa čl. 57. i 58. Odluke* o izračunavanju kapitala banke, a koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, dodijelio ponder rizika 0%;
- d) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja osigurana eksplicitnim garancijama lica iz tačaka a), b) i c) ovog člana;
- e) ostale izloženosti prema ili za koje garantuju lica iz tačaka a), b) i c) ovog člana;
- f) stavke imovine i ostale izloženosti osigurane kolateralom u obliku gotovinskih pologa položenih u banku kreditora;
- g) stavke imovine i ostale izloženosti osigurane kolateralom u obliku sertifikata o depozitu koje je izdala banka kreditor i koji je deponiran kod banke kreditora;
- h) izloženosti koje proizlaze iz neiskorištenih kreditnih linija koje su u Prilogu I Odluke o izračunavanju kapitala banke klasificirane kao vanbilansne stavke niskog rizika te pod uslovom da je sporazum sklopljen sa licem ili grupom povezanih lica u skladu sa kojim se neiskorišteni dio linije može povući samo ako se utvrdi dato neće prouzrokovati prekoračenje ograničenja iz člana 6. stava (1) ove odluke.

Član 12.

Izračun efekata primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika

- (1) Prilikom izračunavanja vrijednosti izloženosti za potrebe člana 6. stav (1) ove odluke, banka može primjenjivati potpuno prilagođenu vrijednost izloženosti (E^*) izračunatu u skladu sa dijelom V Odluke o izračunavanju kapitala banke koja se odnosi na tehnike smanjenja kreditnog rizika, korektivne faktore i vrijednost prilagođenu za ročnu neusklađenost.

- (2) Banka koja primjenjuje složenu metodu finansijskog kolaterala prilikom izračunavanja vrijednosti izloženosti za potrebe člana 6. stav (1) ove odluke dužna je povremeno provoditi testiranje otpornosti na stres koncentracije kreditnog rizika, uzimajući u obzir vrijednost, koja se može realizovati naplatom primljenog kolaterala. Povremeno testiranje otpornosti na stres iz ovog stava odnosi se na rizike koji proizlaze iz potencijalnih promjena tržišnih uslova koji bi mogli negativno utjecati na adekvatnost regulatornog kapitala banke, kao i na rizike koji proizlaze iz realizacije naplate iz kolaterala u stresnim situacijama.
- (3) Provedena testiranja otpornosti na stres moraju biti adekvatna za procjenu takvih rizika. U slučaju da takvo povremeno testiranje otpornosti na stres pokaže da bi iznos naplate u slučaju realizacije kolaterala bio manji od iznosa koji bi se priznao kod složene metode finansijskog kolaterala, vrijednost kolaterala koja se smije priznati prilikom izračunavanja vrijednosti izloženosti za potrebe člana 6. stava (1) ove odluke umanjuje se za izračunatu razliku. Banka koja primjenjuje složenu metodu finansijskog kolaterala dužna je u svoje strategije za upravljanje rizikom koncentracije uključiti sljedeće:
- politike i procedure za upravljanje rizicima koji proizlaze iz ročne neusklađenosti između izloženosti i svih kreditnih zaštita tih izloženosti;
  - politike i procedure u slučaju kada testiranje otpornosti na stres pokaže da bi iznos naplate u slučaju realizacije kolaterala bio manji od iznosa koji bi se priznao kod složene metode finansijskog kolaterala;
  - politike i procedure koje se odnose na rizik koncentracije koji proizlaze iz primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika, te posebno velikih indirektnih kreditnih izloženosti, na primjer, prema jednom izdavaocu vrijednosnih papira koji se uzimaju kao kolateral.

Član 13.

Metoda zamjena

- (1) Ako za izloženost prema klijentu garantuje treća strana ili ako je ona osigurana kolateralom koji je izdala treća strana, banka može:
- smatrati dio izloženosti koji je osiguran garancijom treće strane izloženošću prema toj trećoj strani, a ne prema klijentu, osim u slučaju kada je garanciju izdalo matično društvo pravnog lica ili zavisno društvo pravnog lica, pod uslovom da bi neosiguranoj izloženosti prema pružaocu zaštite u skladu sa dijelom III Odluke o izračunavanju kapitala banke, koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik bio dodijeljen jednak ili manji ponder rizika nego ponder rizika dodijeljen neosiguranoj izloženosti prema klijentu;
  - smatrati dio izloženosti osiguran tržišnom vrijednošću priznatog kolaterala izloženošću prema toj trećoj strani, a ne prema klijentu, pod uslovom da je izloženost osigurana kolateralom te pod uslovom da bi osiguranom dijelu izloženosti u skladu sa dijelom III Odluke o izračunavanju kapitala banke, koja se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik bio dodijeljen jednak ili manji ponder rizika nego ponder rizika dodijeljen neosiguranoj izloženosti prema klijentu. Banka ne smije primjenjivati ovaj pristup ako postoji neusklađenost između dospijuća izloženosti i dospijuća zaštite.
- (2) Banka primjenjuje stav (1) tačku a):
- ako je garancija nominirana u različitoj valuti od one u kojoj je nominirana izloženost, iznos izloženosti za koji se smatra da je pokriven izračunava se u skladu sa odredbama o postupanju sa valutnom neusklađenošću za nematerijalnu kreditnu zaštitu iz dijela V Odluke o izračunavanju kapitala banke, koji se odnosi na tehnike smanjenja kreditnog rizika;

- b) neusklađenost između dospjeća izloženosti i dospjeća zaštite tretira se u skladu sa odredbama o postupanju sa ročnom neusklađenošću iz dijela V Odluke o izračunavanju kapitala banke, koji se odnosi na tehnike smanjenja kreditnog rizika.

POGLAVLJE II

UTVRĐIVANJE UKUPNE IZLOŽENOSTI PREMA JEDNOM LICU ILI GRUPI POVEZANIH LICA U VEZI SA TRANSAKCIJAMA SA ODNOSNOM IMOVINOM

Član 14.

Utvrđivanje ukupne izloženosti

- (1) Kako bi se utvrdila ukupna izloženost prema određenom dužniku koja proizlazi iz izloženosti banke prema određenoj transakciji sa odnosnom imovinom, potrebno je prvo utvrditi vrijednost izloženosti za svaku od tih izloženosti pojedinačno. Ukupna vrijednost izloženosti predstavlja zbir pojedinačnih izloženosti, ali ona ne smije biti veća od vrijednosti izloženosti koja proizlazi iz same odnosne imovine.
- (2) Uslovi i metodologije koji se primjenjuju na izračunavanje izloženosti prema transakcijama sa odnosnom imovinom moraju biti isti, neovisno o tome da li se izloženosti nalaze u knjizi trgovanja ili u bankarskoj knjizi.

Član 15.

Utvrđivanje izloženosti koje proizlaze iz transakcija

- (1) Banka utvrđuje utjecaj određene transakcije na ukupnu izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica u skladu sa metodologijom utvrđenom u čl. 16., 17. i 18. ove odluke. Banka za svaku odnosnu imovinu posebno određuje njenu izloženost prema toj odnosnoj imovini u skladu s članom 17. ove odluke.
- (2) Banka ocjenjuje da li određena transakcija predstavlja dodatnu izloženost u skladu sa članom 19. ove odluke.

Član 16.

Odnosne izloženosti prema transakcijama koje i same imaju odnosnu imovinu

- (1) Pri procjenjivanju odnosnih izloženosti transakcije (transakcija A) koja i sama ima odnosnu izloženost prema nekoj drugoj transakciji (transakcija B), banka za potrebe čl. 17. i 18. ove odluke, tretira odnosnu izloženost prema transakciji B kao zamjenu za izloženost prema transakciji B.
- (2) Stav (1) ovog člana primjenjuje se sve dok su odnosne izloženosti, izloženosti transakcijama sa odnosnom imovinom.

Član 17.

Izračunavanje vrijednosti izloženosti

- (1) Izloženost banke prema odnosnoj imovini transakcije odgovara nižoj od sljedećih vrijednosti:
  - a) vrijednost izloženosti koja proizlazi iz odnosne imovine;
  - b) ukupna vrijednost izloženosti banke prema odnosnoj imovini koja proizlazi iz svih izloženosti banke prema transakciji.
- (2) Za svaku izloženost banke prema transakciji, vrijednost izloženosti prema odnosnoj imovini utvrđuje se kako slijedi:

- a) ako su izloženosti svih ulagača u predmetnoj transakciji jednako rangirane, vrijednost izloženosti prema odnosnoj imovini jednaka je proporcionalnom udjelu izloženosti banke prema transakciji pomnoženoj sa vrijednošću izloženosti koja proizlazi iz odnosne imovine;
  - b) osim u slučajevima iz tačke a), vrijednost izloženosti prema odnosnoj imovini jednaka je proporcionalnom udjelu izloženosti banke prema transakciji pomnoženoj sa nižom od sljedećih vrijednosti:
    - 1) vrijednošću izloženosti koja proizlazi iz odnosne imovine;
    - 2) ukupnom vrijednošću izloženosti banke prema transakciji zajedno sa svim ostalim izloženostima prema toj transakciji koje su rangirane jednako kao i izloženost banke.
- (3) Proporcionalni udio izloženosti banke prema transakciji je vrijednost izloženosti banke podijeljena sa ukupnom vrijednošću izloženosti banke i svih ostalih izloženosti prema toj transakciji koje su rangirane jednako kao i izloženost banke. U slučaju da za odnosnu imovinu nastupi status neizmirenja obaveza, gubici se uvijek raspoređuju između izloženosti koje su jednako rangirane, odnosno proporcionalno učešću svake od tih izloženosti. Ukupan gubitak banke ograničen je na potpuni gubitak odnosne imovine koji odgovara udjelu izloženosti banke u ukupnoj vrijednosti svih izloženosti koje su jednako rangirane. Vrijednost izloženosti prema odnosnoj imovini zavisi isključivo od proporcionalnog učešća izloženosti ulagača u odnosu na izloženosti svih ulagača.

Član 18.

Postupak za utvrđivanje utjecaja odnosnih izloženosti na ukupne izloženosti

- (1) Za svaku izloženost kreditnom riziku za koju je utvrđen identitet dužnika, vrijednost izloženosti prema odgovarajućoj odnosnoj imovini banka uključuje u izračunavanje ukupne izloženosti prema tom dužniku kao pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica kojoj taj dužnik pripada.
- (2) Ako banka nije utvrdila identitet dužnika odnosne izloženosti kreditnom riziku ili ako banka ne može potvrditi da odnosna izloženost nije izloženost kreditnom riziku, banka tu izloženost dodjeljuje kako slijedi:
  - a) ako vrijednost izloženosti ne prelazi 0,25% *osnovnog kapitala* banke, banka tu izloženost dodjeljuje transakciji kao posebnom licu.
Ukoliko banka nije u mogućnosti utvrditi sve dužnike odnosne imovine transakcija u koje ulaže i ako je izloženost prema odnosnoj imovini dovoljno mala da njen utjecaj nije značajan za ukupnu izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, takvu izloženost treba dodijeliti transakciji kao posebnom licu. Ukupna vrijednost takvih izloženosti prema odnosnoj imovini iste transakcije i dalje podliježe ograničenju velikih izloženosti koje se primjenjuje na tu transakciju. Utjecaj odnosne imovine na ukupnu izloženost nije značajan ukoliko je potrebno najmanje 100 izloženosti odnosnoj imovini transakcije da se dostigne ograničenje od 25% *osnovnog kapitala* banke. Vrijednost izloženosti ne bi smjela prelaziti 0,25% *osnovnog kapitala* banke;
  - b) ako izloženost iznosi 0,25% *osnovnog kapitala* banke ili više od te vrijednosti, te ako banka može osigurati da odnosne izloženosti transakcije nisu povezane sa drugim izloženostima u njenom portfoliju, uključujući odnosne izloženosti iz drugih transakcija, banka tu izloženost dodjeljuje transakciji kao posebnom licu;
  - c) osim u slučajevima navedenima u tačkama a) i b), banka tu izloženost dodjeljuje nepoznatom licu. Kako bi se spriječila neograničena ukupna izloženost kao posljedica nedostatka informacija, izloženosti čije vrijednosti prelaze 0,25% *osnovnog kapitala* banke i za koje nisu dostupne informacije o dužniku, trebaju se dodijeliti hipotetskom licu (nepoznatom licu) na koju bi trebalo primijeniti ograničenje velikih izloženosti od 25%.

- (3) Ako banka ne može razlikovati odnosne izloženosti transakcije, ukupnu vrijednost svojih izloženosti banka dodjeljuje transakciji kako slijedi:
- ako ukupna vrijednost izloženosti ne prelazi 0,25% *osnovnog kapitala* banke, banka tu ukupnu vrijednost izloženosti dodjeljuje transakciji kao posebnom licu;
  - osim u slučaju navedenom u tački a), banka tu ukupnu vrijednost izloženosti dodjeljuje nepoznatom licu.
- (4) Za potrebe st. (1) i (2) ovog člana, banka redovno, a najmanje jednom mjesečno, prati takve transakcije zbog mogućih promjena u sastavu i relativnom udjelu odnosnih izloženosti.

Član 19.

Dodatna izloženost koju čini struktura transakcije

- (1) Struktura transakcije ne čini dodatnu izloženost ako transakcija ispunjava oba sljedeća uslova:
- pravna i operativna struktura transakcije definirana je tako da ne dozvoljava da lice koje upravlja transakcijom ili treće lice preusmjerava bilo koji novčani tok koji proizlazi iz transakcije prema licima koja u skladu sa uslovima transakcije nemaju pravo primiti te novčane tokove;
  - ni od izdavalca ni od bilo kojeg drugog lica ne može se zahtijevati da u okviru transakcije izvrše plaćanje banci dodatno uz novčane tokove iz odnosne imovine ili kao avans za njih.
- (2) Dodatna izloženost ne priznaje se za investicijske fondove koji ulažu u prenosive vrijednosne papire, jer se novčani tokovi ne smiju preusmjeravati licima koja ih nemaju pravo primiti.

Član 20.

Sposobnost utvrđivanja i upravljanja velikim izloženostima

- (1) Banka je dužna uspostaviti primjerene administrativne i računovodstvene postupke i odgovarajuće mehanizme interne kontrole za potrebe utvrđivanja, upravljanja, praćenja, izvještavanja i evidentiranja velikih izloženosti i njihovih naknadnih promjena u skladu sa ovom odlukom.
- (2) Banka je dužna uspostaviti sistem internih kontrola kojima će se onemogućiti privremeni prijenos postojećih izloženosti na drugo lice u svrhu fiktivnog zatvaranja postojećih izloženosti i kreiranja nove izloženosti.
- (3) Banka je dužna uspostaviti sistem koji osigurava da bez odgađanja izvještava Agenciju o prijenosima izloženosti iz prethodnog stava ovog člana.
- (4) Interna revizija dužna je kontinuirano ocjenjivati efikasnost i primjenu politika i procedura, te efikasnost sistema internih kontrola iz ovog člana.

Član 21.

Izvještajni zahtjevi

- (1) Banka je dužna Agenciji dostavljati sljedeće informacije o svim velikim izloženostima, uključujući velike izloženosti na koje se ne primjenjuje član 6., stav (1) ove odluke:
- podatke o licu ili grupi povezanih lica prema kojima banka ima veliku izloženost;
  - vrijednost izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika, ako je to primjenjivo;
  - ako je primjenjivo, vrstu materijalne ili nematerijalne kreditne zaštite;
  - vrijednost izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika izračunata za potrebe člana 6. stava (1) ove odluke.
- (2) Izvještavanje se provodi kvartalno.

Član 22.

Prelazne i završne odredbe

- (1) Za prekoračenje ograničenja propisanih ovom odlukom koja su nastala prije stupanja na snagu ove odluke, banka je dužna dobiti mišljenje Agencije na plan za usklađivanje prekoračenja izloženosti.
- (2) Direktor Agencije će u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ove odluke donijeti Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja banke, kojim će se detaljnije propisati izvještavanje, te način i metodologiju popunjavanja obrazaca, koji su sastavni dio navedenog Uputstva.
- (3) Izvještaji za 2017. godinu Agenciji se dostavljaju u skladu sa odredbama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje koncentracijom rizika banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj: 48/12), a u prelaznom periodu od 01.01. do 31.12.2018. godine se sva propisana izvještavanja prema Agenciji dostavljaju istovremeno u skladu sa odredbama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje koncentracijom rizika banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj: 48/12) i u skladu sa ovom odlukom.
- (4) Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o minimalnim standardima za upravljanje koncentracijom rizika banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj: 48/12), osim člana 11., kojim je propisan način i rokovi izvještavanja, za period naveden u stavu (3) ovog člana.

Član 23.

Stupanje na snagu

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".